

KABANATA IV : KARAPATAN SA SARILING PAMAMAHALA AT KAPANGYARIHAN

Seksyon 13. Sariling Pamamahala. Kinikilala ng Estado ang likas na karapatan ng mga Katutubong Pamayanang Kultural/Katutubong Pamayanan sa sariling pamamahala at sariling pagpapasya at iginagalang ang kanilang mga kaugalian, gawi at linangan/institusyon. Sa gayon, titiyakin ng Estado ang karapatan ng Katutubong Pamayanang Kultural/Katutubong Pamayanan na malayang itaguyod ang kanilang pangkabuhayan, panlipunan at pangkulturang pagunlad.

Seksyon 14. Tulong sa mga Nagsasariling Rehiyon. Patuloy na palalakasin at itataguyod ng Estado ang mga nagsasariling rehiyon na nilikha sa ilalim ng Saligang Batas kung kanilang hihilingin o kakailanganin. Gayundin, hihikayatin ng Estado ang ibang Katutubong Pamayanang Kultural/Katutubong Pamayanan na hindi kasama o nasa labas ng Muslim Mindanao at Cordillera na gamitin ang anyo at laman ng kanilang mga gawi sa buhay na maaring kaugma ng batayang mga karapatang itinakda sa Saligang Batas ng Republika ng Pilipinas at iba pang kinikilalang pandaigdigang karapatang pantao.

Seksyon 15. Sistemang Pangkatarungan, Mga Linangan/Institusyon sa Pagaayos ng mga Tunggalian, Mga pamamaraan sa Paglikha ng Kapayapaan. Ang mga Katutubong pamayanang Kultural/Katutubong Pamayanan ay may karapatang gamitin ang kanilang sariling pamamaraang pangkatarungan na pangkaraniwang tinatanggap, mga linangan/institusyon sa pagaayos ng tunggalian, mga pamamaraan sa paglikha ng kapayapaan o mga kaparaanan at iba pang mga katutubong batas at kasanayan sa loob ng kanilang kaukulang pamayanan na maaaring kaugma ng pambansang sistemang pangkatarungan at ng pandaigdigang karapatang pantao.

Seksyon 16. Karapatang Lumahok sa Pagpapasya. Ang mga Katutubong Pamayanang Kultural/Katutubong Pamayanan ay may karapatang lumahok nang ganap,

kung kanilang mamarapatin, sa lahat ng mga antas ng pagpapasya sa mga bagay na maaaring makaapekto sa kanilang mga karpatan, buhay at kahihinatnan sa pamamagitan ng mga paraang sila mismo ang pipili, gayundin upang panatilihin at paunlarin ang kanilang

sariling katutubong balangkas pampulitika. Dahil ditto, titiyakin ng Estado na ang mga katutubong balangkas pampulitika. Dahil ditto, titiyakin ng Estado na ang mga katutubo ay mabibigyan ng kinatawan sa mga pangkat na gumagawa ng pasya at iba pang local na konsehong lehislatibo.

Seksyon 17. Karapatang Itakda at Pagpasyahan kung anuano ang Pangunahing Gawain para sa Kaunlaran. Ang mga katutubong Pamayanang Kultural/Katutubong Pamayanan ay may karapatang itakda at pagpasyahan ang kanilang sariling mga prayoridad sa pagpapaunlad na makakaapekto sa kanilang mga buhay, paniniwala, linangan/insitutsyon, o pangispiritwal na katauhan, at ang mga lupang

kanilang pagmamayari, sinasaklaw o ginagamit. Sila ay lalahok sa mga pagbubuo, pagsasagawa at pagtatasa ng mga patakaran, plano at programa para sa pambansa, panrehiyon at panlokal na pagpapaunlad na maaaring tuwirang makaapekto sa kanila.

Seksyon 18. Katutubong Barangay. Ang mga Katutubong pamayanang Kultural/Katutubong Pamayanan na naninirahan sa magkakaratig na mga lugar o pamayanan kung saan sila ang bumubuo ng higit na nakakarami sa populasyon, ay maaaring magbuo o magtatag ng isang hiwalay na baranggay sangayon sa itinakda ng Kodigo ng Local na Pamahalaan hinggil sa pagbubuo ng katutubong baranggay.

Seksyon 19. Gampanin ng mga Samahang Pantao. Kinikilala at iginagalang ng Estado ang gampanin ng mga nagsasariling samahan ng mga Katutubong Pamayanang Kultural/Katutubong Pamayanan upang maipagpatuloy at mapangalagaan ang kanilang marapat at samasamang mga interes at adhikain sa pamamagitan ng mapayapa at matuwid na pamamaraan.

Seksyon 20. Mga Pamamaraan sa Paglinang at Pagbibigay Kapangyarihan sa mga Katutubong Pamayanang Kultural/Katutubong Pamayanan. Ang pamahalaan ay magbubuo ng mga pamamaraan para sa ganap na pagunlad/pagkamaykapangyarihan

ng sariling mga linangan/institusyon at pagkukusa ng mga Katutubong Pamayanang Kultural/Katutubong Pamayanan at, kung kinakailangan, ibibigay ang mga kinakailangan, ibibigay ang mga kinakailangang tulong para ditto.

Revision #1

Created 1 June 2025 05:49:09 by MaharlikanWatchman

Updated 1 June 2025 05:49:34 by MaharlikanWatchman